

Essi Mansikkamäki

AMMATILLINEN KUNTOUTUS VERVESSÄ

Sosiaalialan koulutusohjelma

2019

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

AMMATILLINEN KUNTOUTUS VERVESSÄ

Mansikkamäki, Essi
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Maaliskuu 2019
Ohjaaja: Rajaniemi, Kari
Sivumäärä: 33
Liitteitä:1

Asiasanat: ammatillinen kuntoutus, Verve, ohjautuvuus

Toteutin opinnäytetyöni työelämän tarpeisiin parhaiten vastaavana haastattelututkimuksena. Opinnäytetyön toimeksiantajana oli KK-Verve Oy:n Porin toimipiste. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia haastattelujen avulla Verven yhteistyökumppaneiden käsityksiä, odotuksia ja tyytyväisyyttä Verven palveluista, sekä ammatillisen kuntoutuksen tuntemusta.

Haastattelujen kohderyhmänä olivat niiden Verven yhteistyötahojen työntekijät, joista ohjautuu kuntoutujia Verveen. Haastattelututkimukseen osallistui yhteensä 12 henkilöä, seitsemältä eri yhteistyötaholta. Haastattelun kohderyhmäksi valkoituivat ne yhteistyötahot, joista on suurin ohjautuvuus Verven kuntoutuspalveluihin. Kaikissa haastatteluissa käytin tämän opinnäytetyön liitteenä olevaa haastattelurunkoa. Jokainen haastattelu oli kuitenkin erilainen, sillä jokaisen haastattelun kanssa heräsi hieman erilaisia keskusteluja haastatteluissa läpi käytyjen teemojen pohjalta.

Opinnäytetyön aihe hahmottui tehtyäni havaintoja Verven tekemästä yhteistyöstä kuntoutujia ohjaavien tahojen kanssa. Vervessä keskustelua herättävät aiheet valikoituivat haastattelurunkoni teemoiksi. Haastattelujen yhteenvedoista saatiin käsitystä esimerkiksi siitä, millaisena Verven palvelut ja verkostoyhteistyö näyttävät yhteistyötahoille, sekä millaisten Verveen ja ammatilliseen kuntoutukseen kohdistuneiden odotusten pohjalta kuntoutujia ohjataan Verven palveluiden piiriin.

Haastatteluista saatujen vastausten perusteella voidaan todeta, että tuntemus, odotukset, tyytyväisyys ja kokemukset Vervestä ja sen palveluista ovat jossain määrin yhteistyötahokohtaisia. Myös kokemuksen määrä Verven kanssa tehdystä yhteistyöstä vaikutti vastauksiin. Pidempään nykyisessä työssään olleet tunsivat Verven palveluita pääsääntöisesti paremmin, ja heidän odotuksensa Verven ammatilliselta kuntoutukselta vastasivat paremmin sitä, mitä Verve kuntoutujilleen tarjoaa. Haastattelujen yhteenvedosta Verve saa paljon ideoita palveluiden kehittämiseen laadukkaana kuntoutustyön ylläpitämiseksi, sekä tietoa kuntoutujien ohjautumisesta Verveen.

VOCATIONAL REHABILITATION IN VERVE

Mansikkamäki, Essi

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in social services

March 2019

Supervisor: Rajaniemi, Kari

Number of pages: 33

Appendices:1

Key words: vocational rehabilitation, Verve, orientation

I implemented my thesis as an interview that meets the needs of working life. The client of this thesis was KK-Verve Oy, Pori. Purpose of this thesis was to investigate Verves cooperation organisations conceptions, expectations and satisfactions of Verves services with interviews.

Target group of the interview was those Verves cooperation organisations where rehabilitees come from to Verve. 12 people from seven different cooperation organisations was involved in the interview. To target group of the interview I chose those cooperation organisations that refer most rehabilitees to Verves rehabilitation services. In interviews I used interviewskeleton of this thesis. Every interview was different because we discussed different kind of things with every interviewee about the interview themes.

Topic of the thesis took shape while making observations of Verves cooperation with those partners who refer rehabilitees to Verve. As themes of the interview I chose topics that are discussed in Verve. The summary of the interviews give an idea of how the services and the cooperation are seen by partners, and with what kind of expectations about Verve and vocational rehabilitation rehabilitees are referred to Verves services.

Based on the answers gotten from the interviews, it can be said that knowledge, expectations, gratification and experiences of Verve and its services varied with cooperation organisations to some measure. Also the amount of experience of cooperation done with Verve affected to responses; people with a longer career in their current job, knew the services of Verve better and their expectations meet reality. From the summary of the interviews Verve can get lot of ideas how to develop services to maintain high quality of rehabilitation and information about rehabilitees orientation to Verve.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 VERVE	7
2.1 Mikä Verve on?.....	7
2.2 Porin Verve	7
2.3 Verven palvelulinjat	8
2.3.1 Ammatillinen kuntoutusselvitys.....	8
2.3.2 Ammatillinen kuntoutuskurssi	9
2.3.3 Työllistymistä edistävä ammatillinen kuntoutus.....	10
2.3.4 Nuotti-valmennus	12
2.3.5 Opi-kurssi.....	13
2.3.6 Nuppu.....	14
2.3.7 Oras	14
3 AMMATILLINEN KUNTOUTUS	15
3.1 Kelan ammatillinen kuntoutus	15
3.2 Vakuutusyhtiöiden ammatillinen kuntoutus	16
3.3 Työeläkelaitosten ammatillinen kuntoutus	16
3.4 Te-palveluiden ammatillinen kuntoutus.....	17
3.5 Työterveyshuollon ammatillinen kuntoutus.....	18
4 HAASTATTELUTUTUKIMUS	18
4.1 Haastateltavat	19
4.2 Verven palvelujen tuntemus.....	20
4.3 Ohjautuvuus Verveen.....	20
4.4 Oikea-aikaisuus	21
4.5 Odotukset ja toiveet Verven ammatilliselta kuntoutukselta.....	22
4.6 Täyttyvätkö odotukset ja toiveet?	24
4.7 Kuntoutujien palaute Vervestä.....	25
4.8 Kokemukset Verven tekemästä yhteistyöstä.....	25
4.9 Verven ammatillisen kuntoutuksen tärkeys	26
4.10 Muut haastattelun myötä syntyneet huomiot ja keskustelut	26
5 HAASTATTELUJEN TULOKSISTA TYÖKALUJA VERVELLE.....	30
6 LOPUKSI.....	30
LÄHTEET.....	33
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Ammatillisen kuntoutuksen tehtävänä on auttaa ja tukea työkäisiä pääsemään työelämään tai pysymään siellä sairaudesta, viasta tai vammasta huolimatta. Ammatillista kuntoutusta tarjotaan ympäri Suomen monien eri järjestäjätahojen ja palveluntuottajien yhteistyönä. Ammatillisen kuntoutuksen järjestäjätahoja ovat Kela, työeläkelaitokset, vakuutusyhtiöt, te-palvelut ja työterveyshuolto. Yksi palveluntuottajista Suomessa on Verve.

Tässä opinnäytetyössä esittelen Verveä ja ammatillista kuntoutusta, sekä tekemäni haastattelututkimuksen tuloksia. Haastatteluni kohderyhmänä olivat niiden Verven yhteistyötahojen työntekijät, joista ohjautuu asiakkaita Verveen. Haastatteluiden tarkoituksena oli kuulla yhteistyötahojen työntekijöiden ajatuksia, odotuksia ja käsityksiä Vervestä ja sen palveluista, sekä näkemyksiä ammatillisen kuntoutuksen tarpeellisuudesta ja ajankohtaisuudesta. Tavoitteenani oli saada koottua haastattelujen tuloksista yhteenveto, jonka pohjalta Verve saa eväitä toimiviksi koettujen yhteistyökäytäntöjen ylläpitoon, sekä mahdollisiin kehittämistarpeisiin vastaamiseksi.

Ensimmäiset ideat ja ajatukset opinnäytetyöni aiheesta tulivat toisen ammatillisen harjoitteluni aikana. Suoritin harjoittelun paikassa, josta ohjautuu asiakkaita Verveen. Olin tätä ennen tehnyt ensimmäisen ammatillisen harjoittelun Vervessä, joten minulla oli jo jonkin verran tietoa Verven tarjoamista ammatillisen kuntoutuksen palveluista. Toisen ammatillisen harjoitteluni aikana pääsin tutustumaan siihen, miten asiakkaat ohjautuvat Verven ammatilliseen kuntoutukseen, ja millaisena Verven palvelut, sekä palveluprosessi näyttävät asiakkaita Verveen ohjaaville taholle. Molempien harjoittelujen aikana tekemieni havaintojen pohjalta syntyi idea tehdä opinnäytetyö, joka käsittelee Verven ja ohjaavien tahojen yhteistyötä.

Opinnäytetyöaiheen tarkentuminen tapahtui viimeisen harjoitteluni aikana. Suoritin harjoittelun Vervessä ja aloimme tämän harjoittelujaksoni aikana yhdessä Verven

palvelupäällikön kanssa miettimään, mikä voisi olla hyvä aihe opinnäytetyölleni. Halusin opinnäytetyöni olevan oikeasti hyödyllinen Vervelle, ja toivoin aiheen olevan sellainen, johon voisin yhdistää alkuperäistä ideaani asiakkaita ohjaavien tahojen kanssa tehtävän yhteistyön näkökulmasta. Omien havaintojeni ja Verven työntekijöiden ideoiden pohjalta hahmottui lopulta opinnäytetyöni aihe.

2 VERVE

2.1 Mikä Verve on?

Verve on kuntoutusta, työurapalveluja ja terapiapalveluja tarjoava yksityinen palveluntuottaja. Verven omistajayhtiönä on KK-Verve Oy, jonka puolestaan omistavat Kankaanpään kuntoutuskeskus ja kuntoutuskeskus Kruunupuisto. Verven toimipisteitä on ympäri Suomen yhteensä 17, yhdellätoista paikkakunnalla. Verven tehtävänä on tukea, auttaa ja neuvoa työhön ja opiskeluun liittyvissä haasteissa ammatillisen kuntoutuksen avulla. Ammatillinen kuntoutus on tarkoitettu kuntoutujille, jotka ovat vaarassa pudota työelämästä, jotka ovat olleet jo jonkin aikaa poissa työelämästä tai joiden työelämä ei ole päässyt vielä alkuun. Vervessä jokaiselle kuntoutujalle luodaan sopiva väylä yksilöllisten tavoitteiden saavuttamiseksi. (Verven henkilöstöintra.)

Vervessä on mahdollista saada kuntoutusta erilaisten palvelulinjojen kautta. Kaikki palvelulinjat ovat sisällöltään, tavoitteiltaan ja tarkoituksiltaan hieman erilaisia, jotta jokaiselle kuntoutujalle löytyisi sopiva ratkaisu. Kuntoutuja saa kuntoutuksen ajalta, tilanteesta riippuen, esimerkiksi kuntoutusrahaa tai kuntoutustukea. Kuntoutujan toimeentulo on siis turvattu kuntoutuksen ajan. Palvelulinjasta riippuen kuntoutuja voi päästä työkokeiluun, työhönvalmennukseen, työharjoitteluun tai pelkkinä avopäivinä toteutettuun kuntoutukseen. Verve tarjoaa ammatillista kuntoutusta Kelan, vakuutusyhtiöiden ja työeläkelaitosten asiakkaille. Vervessä työskentelee moniammatillinen työyhteisö, joka on suurena valttina kuntoutujan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämiseksi ja mahdollisimman monipuolisen avun saamiseksi. Ammatillisten kuntoutusohjaajien lisäksi Vervessä työskentelee muun muassa lääkäri, sosiaalihoaja, fysioterapeutti ja psykologi.

2.2 Porin Verve

Porin Verve sijaitsee Porin keskustan tuntumassa Itsenäisyydenkadulla. Porin toimipisteen henkilökuntaan kuuluu palvelupäällikkö, kuntoutussihteeri, ammatillisia kuntoutusohjaajia, psykologi, lääkäri ja fysioterapeutti. Verven ja Vakuutuskuntoutus VKK:n yhdistymisen johdosta Vervessä työskentelee nyt myös VKK:n

kuntoutussuunnittelija. Tällä hetkellä Porin Vervessä työskentelee yhteensä 15 henkeä. Porin toimipiste on toiminut vuodesta 1986 ensin työklinikkana ja sen jälkeen KK-Kuntona. Vuonna 2015 Verve siirtyi Hengityслиiton omistuksesta KK-Kunnon omistukseen. Tuolloin KK-Kunto muutti nimekseen KK-Verve Oy ja kaikki sen toimipisteet siirtyivät käyttämään nimeä Verve.

2.3 Verven palvelulinjat

Verven palvelutarjonta koostuu monista eri palvelulinjoista. Verve tarjoaa kuntoutusta erilaisten kurssien avulla moninaiselle asiakaskunnalleen. Verven palvelut voidaan jakaa seuraavasti; työurapalvelut, lääkinnällinen kuntoutus ja terapiapalvelut. Kurssien tavoitteet, sisältö ja kohderyhmät vaihtelevat, joten jokaiselle kuntoutujalle löytyy sopiva palvelulinja. Palvelulinjojen tarjonta vaihtelee toimipisteittäin. Opinnäytetyönsäni aiheita käsitellään Porin toimipisteen tarjoamien palveluiden näkökulmasta, joten esittelen seuraavaksi vain ne palvelulinjat, joita Porin Vervessä tarjotaan.

2.3.1 Ammatillinen kuntoutus selvitys

Ammatillisen kuntoutus selvityksen tavoitteena on nimensä mukaisesti selvittää ja arvioida kuntoutujan lääkinnällisen ja ammatillisen kuntoutuksen tarvetta, sekä kartoittaa jäljellä olevaa työkykyä. Ammatillisen kuntoutuksen kohderyhmää ovat työikäiset, joilla sairaus, vika tai vamma heikentää työ- ja opiskelukykyä. Ammatilliseen kuntoutukseen osallistuvalla tulee olla ajankohtaista kuntoutussuunnitelman tekeminen.

Ammatillisessa kuntoutus selvityksessä kuntoutujan tukena on työryhmä, johon kuuluvat lääkäri, psykologi, sosionomi ja työelämän asiantuntija. Ammatillinen kuntoutus selvitys sisältää sekä yksilöohjausta, että ohjattua ryhmäohjelmaa. Ryhmissä kuntoutujille pidetään luentoja, joissa käsitellään muun muassa ammatillista kuntoutusta, toimeentuloon liittyviä asioita, tämän päivän työelämää ja koulutusjärjestelmää. Ryhmäohjelmaan kuuluu luentojen lisäksi myös erilaisten mittareiden ja työkirjan tekemistä. Yksilöohjauksessa puolestaan keskitytään käymään yksilöllisesti läpi kuntoutujan elämäntilannetta, taloudellista tilannetta, voimavaroja, sekä työ- ja koulutushistoriaa. (Verven www-sivut 2018.)

Ammatillinen kuntoutusselvitys voidaan jakaa kolmeen osaan alkuvaiheeseen, jatkovaiheeseen ja seurantavaiheeseen. Alkuvaihe on kestoaltaan 2-3 päivää ja se toteutetaan peräkkäisinä päivinä avomuotoisena kuntoutuksena. Ensimmäisen kolmen päivän aikana selvitetään, onko kuntoutujan tarpeellista jatkaa ammatillisen kuntoutusselvityksen jatkovaiheeseen. Mikäli on, asiakas osallistuu myöhemmin järjestettävään jatkovaiheeseen, jonka aikana tehdään laajempaa selvitystä kuntoutuksen tarpeesta ja työkyvystä.

Jatkovaiheen kesto on enintään yhdeksän päivää. Jatkovaiheen lopussa työryhmä ja kuntoutuja yhdessä tekevät ammatillisen kuntoutussuunnitelman. Jatkovaiheen jälkeen tulee seurantavaihe, joka koostuu 1-3 seurantapäivästä ja/tai 1-6 puhelinyhteydenotosta. Seurantavaiheen avulla voidaan seurata ja arvioida, miten jatkovaiheessa laadittu ammatillinen kuntoutussuunnitelma on toteutunut. Jos kuntoutusselvitystä ei alkuvaiheen aikana tehtyjen selvitysten perusteella katsota ajankohtaiseksi kuntoutujalle, ohjataan häntä hakemaan jollekin toiselle Verven palvelulinjalle, tai jonkun muun palvelun piiriin. (Kelan standardi, ammatillinen kuntoutusselvitys, 2015.)

2.3.2 Ammatillinen kuntoutuskurssi

Ammatillisen kuntoutuskurssin tavoitteena on tukea vajaakuntoisen henkilön työelämäänsä pääsyä ja työssä jaksamista. Kuntoutuskurssin perustehtävänä on paitsi turvata ammatillista etenemistä, myös keskittyä elämänhallinnan vahvistamiseen ja aktiivisuuden lisäämiseen. Ammatilliselle kuntoutuskurssille voi päästä 18-60-vuotias kuntoutuja, joka täyttää jonkun seuraavista kriteereistä; ei ole ammatillista koulutusta, on keskeyttänyt opintonsa sairauden tai sosiaalisen tuen puutteen tai elämänhallinnan heikentymisen vuoksi, vaikeuksia työllistyä, sairauden vuoksi joutuu vaihtamaan ammatia, jäänyt työttömäksi tai työttömyys jatkunut pitkään, on sairauspäivärahalla, kuntoutuksella tai työkyvyttömyyseläkkeellä ja on motivoitunut palaamaan työelämäänsä tarvitessa kuitenkin tukea. Myös ammatillisen kuntoutuskurssin moniammatilliseen työryhmään kuuluvat lääkäri, psykologi, fysioterapeutti ja työelämän asiantuntija. (Kelan standardi, aikuisten ammatilliset kuntoutuskurssit, 2014.)

Ammatillinen kuntoutuskurssi muodostuu pääasiassa ryhmässä toteutetusta avomuotoisesta kuntoutuksesta ja työharjoitteluista. 20 päivää kestävä aloitusjakson aikana kuntoutujilla on ryhmämuotoisen toiminnan lisäksi myös yksilöohjausta. Ryhmäohjelma vaihtelee ryhmän tarpeiden mukaan. Ryhmäohjelma voi koostua esimerkiksi seuraavista teemoista; opiskelu ja työllistyminen, arjessa toimiminen, fyysinen aktiivointi ja ohjaus, sekä osallisuuden lisääminen arjessa. Näitä teemoja voidaan käsitellä vaikkapa erilaisten luentojen, keskustelujen, liikunnan ja tehtävien avulla. Aloitusjakson aikana kuntoutajat myös etsivät itselleen työharjoittelupaikan, jossa suorittavat aloitusjakson jälkeen tulevan työharjoittelun.

Työharjoitteluvaihe kestää 70 vuorokautta ja sen aikana kuntoutujilla on vähintään 3 vuorokautta kestävä avojakso Vervessä. Avojakson aikana ryhmässä keskustellaan työharjoittelusta ja sen myötä tulleista työelämän kokemuksista. Työharjoittelussa kuntoutuja pääsee kokeilemaan omaa jaksamistaan ja työkykyään itseään kiinnostavassa työssä. Työharjoittelun aikana ohjaaja Vervestä käy yhteensä kuusi kertaa kuntoutujan työharjoittelupaikalla. Näiden käyntien tarkoituksena on, että ohjaaja pääsee keskustelemaan kuntoutujan kanssa harjoittelun etenemisestä.

Työharjoittelun päätyttyä kuntoutajat osallistuvat muutaman päivän kestäväälle päätösjaksolle Verveen. Kuntoutuja tapaa päätösjakson aikana muut kurssilaiset. Näin kukin voi jakaa muille omia havaintojaan ja saavat kuulla muiden kokemuksia työharjoittelun ajalta. Päätösjakson aikana työryhmä käy kunkin kuntoutujan kanssa läpi työharjoittelua ja kuntoutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista. Päätösjakson aikana moniammatillinen työryhmä yhdessä kuntoutujan kanssa laatii jatkosuunnitelman ammatillisen kuntoutuksen suhteen.

2.3.3 Työllistymistä edistävä ammatillinen kuntoutus

Työllistymistä edistävän ammatillisen kuntoutuksen tarkoituksena on auttaa ja tukea kuntoutujaa löytämään oma ala ja työllistymään avoimille työmarkkinoille koko- tai osa-aikaisesti. Työllistymistä edistävä ammatillinen kuntoutus koostuu

asiakaskohtaisesti joko työkokeilusta, työhönvalmennuksesta tai molempien yhdistelmästä. Yleisimpiä ovat päätökset työkokeilusta, sekä työkokeilun ja työhönvalmennuksen yhdistelmästä. Päätökset, joissa myönnetään ainoastaan työhönvalmennus, ovat harvinaisempia. Pelkän työkokeilun kesto on yleensä 60 vuorokautta. 60 vuorokauden jälkeen on mahdollista hakea jatkoksi työhönvalmennusta, jota myönnetään toiset 60 vuorokautta. Työhönvalmennukselle on mahdollista hakea kaksi kertaa jatkoa. Nämä jatkot myönnetään myös 60 vuorokauden erissä, joten pisin mahdollinen työllistymistä edistävän ammatillisen kuntoutuksen palveluprosessi kestää 240 vuorokautta.

Työkokeilussa ja työhönvalmennuksessa prosessi alkaa Vervessä järjestettävillä avokuntoutuspäivillä, joiden aikana kuntoutujat osallistuvat ryhmämuotoisen ohjelman lisäksi myös yksilölliseen ohjaukseen. Työllistymistä edistävässä ammatillisessa kuntoutuksessa kuntoutujien kanssa työskentelevät ammatilliset kuntoutusohjaajat. Jokaiselle kuntoutujalle nimetään ammatillisista kuntoutusohjaajista omaohjaaja ja työpari, jotka ovat mukana sekä ryhmä-, että yksilöohjauksen prosesseissa. Avokuntoutuspäivien ryhmäohjelma koostuu luennoista, keskusteluista, työkirjan tekemisestä ja itseenäisestä työnhausta. Näiden päivien aikana on tarkoitus tuoda kuntoutujille tutuksi Verveä, ammatillista kuntoutusta ja sen aikaista toimeentuloa, työelämän pelisääntöjä, sekä työnhakua. Työkirjan tehtävien avulla pyritään siihen, että jokainen kuntoutuja oppisi tunnistamaan ja tuomaan esille omia vahvuuksiaan ja mielenkiinnonkohteitaan työ- ja opiskeluelämäänsä liittyen.

Avokuntoutuspäivien yksilöohjauksessa omaohjaaja ja kuntoutuja yhdessä asettavat kuntoutusjaksolle tavoitteita, ja laativat suunnitelmaa kuntoutuksen etenemisestä. Yksilöohjauksessa käydään myös läpi kuntoutujan elämäntilannetta ja kartoitetaan työkykyä rajoittavia tekijöitä, sekä koulutus- ja työhistoriaa. Avokuntoutuspäivien aikana kuntoutuja yhdessä omaohjaajan kanssa kartoittaa sellaisia paikkoja, joissa voisi työkokeilun suorittaa. Yrityskartoitusta ja yhteydenottoja työkokeilupaikan saamiseksi kuntoutujat tekevät yksilöaikojen lisäksi itsenäisesti.

Paikan löytyessä kuntoutuja, omaohjaaja ja työnantaja tapaavat työkokeilu- tai työhönvalmennussopimuksen laatimisen merkeissä. Työkokeilua- ja valmennusta kuntoutuja suorittaa työpaikalla kolmesta viiteen päivään viikossa, neljästä kahdeksaan

tuntia päivässä. Työajat määräytyvät yksilöllisesti kuntoutujan työkyvyn, kuntoutuksen tavoitteiden ja työnantajan tarjoamien mahdollisuuksien mukaan. Tämän jakson aikana kuntoutuja ei ole työsuhteessa työkokeilu-/ valmennuspaikkaan, eikä työnantajalla näin ollen ole vastuuta esimerkiksi kuntoutujan työterveyshuollosta tai vakuuttamisesta.

Työelämässä suoritettujen jakson loppuessa kuntoutujalle järjestetään yksilöohjauksena toteutettava päättöpäivä Verveen. Päättöpäivässä kuntoutuja voi tavata omaohjaajan lisäksi työparia. Päivän aikana käydään läpi kuntoutusjaksoa, arvioidaan tavoitteiden toteutumista ja laaditaan jatkosuunnitelma. Kolmen ja kuuden kuukauden päästä päättöpäivästä järjestetään seurantakäynnit, joissa omaohjaaja kuntoutujan kanssa keskustelelee kuntoutujan tilanteesta. Näin vähennetään riskiä kuntoutujan ”putoamisesta” työllistymistä edistävän kuntoutuksen päätyttyä.

2.3.4 Nuotti-valmennus

Nuotti-valmennuksen kohderyhmänä ovat 16-30-vuotiaat NEET-nuoret. NEET-nuorilla tarkoitetaan niitä nuoria, jotka eivät ole kyseisellä hetkellä opiskelemissa tai työssä. NEET-nuoret pääsevät Verven Nuotti-valmennukseen ilman lääkärin B-lausuntoa, joten valmennukseen pääseminen ei edellytä diagnoosia sairaudesta tai vammasta. Nuotti-valmennukseen pääsemiseksi riittää, että kuntoutuja on NEET-nuori ja kaipaa tukea työ- tai opiskeluelämäänsä päästäkseen. Nuotti-valmennukseen hakiessaan nuoren ei tarvitse tehdä kirjallista kuntoutushakemusta, vaan pelkkä suullinen hakemus riittää. Hakuväylänsä ansiosta Nuotti-valmennus on muista Verven palvelulinjoista poikkeava. (Verven www-sivut 2018.)

Nuotti-valmennus sisältää 20 käyntikertaa, jotka toteutetaan kymmenen kuukauden aikana. Käynnit toteutetaan nuoren arjen ympäristössä 60 minuuttia kestävinä yksilöllisinä ohjausaikoina. Nuotti-valmennuksen tavoitteena on motivoida nuorta tulevaisuuden suunnitteluun, sekä auttaa nuorta tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja taitojaan. Tarkoituksena on myös aktivoida ja osallistaa nuorta. Muiden

Verven palveluiden tapaan myös Nuotti-valmennuksessa ohjaajalla on mahdollisuus nuoren luvalla hyödyntää valmennuksessa nuoren verkostoa.

2.3.5 Opi-kurssi

16-25-vuotiaille ammatillista perustutkintoa opiskeleville nuorille suunnattu Opi-kurssi on Kelan maksama palvelu, jonka palveluntuottaja toteuttaa yhteistyössä oppilaitoksen kanssa. Kela on tehnyt 13 ammatillisen oppilaitoksen kanssa sopimuksen Opi-kurssien toteuttamisesta. Porissa Verve toteuttaa Opi-kurssia Länsirannikon Koulutus Winnovan opiskelijoille. Opi-kurssille päästäkseen nuorella tulee olla diagno-soitu masennus- tai ahdistushäiriöitä, joiden vuoksi opinnot ovat vaarassa pitkittyä tai keskeytyä. Kuntoutujan kuntoutustarve ja näkemys Opi-kurssin hyödystä kuntoutu-jalle tulee olla yksityisen terveydenhuollon tai opiskelijaterveydenhuollon toteama. (Kelan www-sivut 2017.)

Opi-kurssin tavoitteena on parantaa ja ylläpitää kuntoutujan opiskelu- ja toimintaky-kyä, sekä tukea ja aktivoida kuntoutujaa selviytymään arjessa. Opi-kurssin yksilölliset tavoitteet ovat kuntoutujan ja terveydenhuollon yhdessä asettamia. Opi-kurssi sisältää ryhmämuotoista toimintaa, joten kurssin yleisten ja jokaisen kuntoutujan yksilöllisten tavoitteiden lisäksi kurssin aluksi sovitaan myös ryhmän yhteiset tavoitteet. Ryhmä-läiset saavat itse päättää mitä aiheita kurssin aikana käsitellään. Tällaisia aiheita ovat muun muassa stressi, pelot ja arjenhallinta. Moniammatilliseen työryhmään kuuluu ammatillinen kuntoutusohjaaja, it-ohjaaja ja fysioterapeutti. Näiden lisäksi työryh-mään kuuluvat myös Verven ulkopuolelta tulevat psykoterapeutti ja ravitsemustera-peutti. Koulussa yhteyshenkilönä Opi-kurssin ajan toimii esimerkiksi erityisopettaja, opinto-ohjaaja tai koulukuraattori. (Kelan standardi, Opi-kurssi, 2016.)

Opi-kurssissa kuntoutujilla on 14 avomuotoista kuntoutuspäivää, joiden aikana kun-toutujat osallistuvat Vervessä järjestettävään ryhmämuotoiseen ohjelmaan, sekä yksi-löohjausajoille. Yksilöllistä ohjausta kuntoutujalle varataan kuudesta kahdeksaan yk-silöohjausaikaa. Opi-kurssin kaikki ryhmämuotoiset käyntikerrat ja yksilölliset oh-jauskäynnit toteutetaan 12 kuukauden aikana. Opi-kurssi jaetaan kolmeen vaiheeseen;

aloitusjakso, keskimäinen jakso ja päätösjakso. Jokainen vaihe sisältää sekä ryhmätoimintaa, että yksilöllistä ohjausta. (Kelan standardi, Opi-kurssi, 2016.)

2.3.6 Nuppu

Nuppu-kurssi on 16- 28-vuotiaille mielenterveyden häiriöitä sairastaville nuorille suunnattu kuntoutuskurssi. Nuppu-kurssilaiset ovat masennuksesta ja/tai ahdistuneisuushäiriöistä kärsiviä nuoria, jotka ovat opiskelu- tai työelämässä, tai siirtymässä sinne. Kurssin tarkoituksena on turvata nuoren opiskelu-/työkyky ja lisätä nuoren aktiivisuutta ja osallisuutta. Kurssin tavoitteen saavuttamiseksi ryhmässä pyritään pohtimaan ja syventämään omia arvoja ja tavoitteita, lisäämään liikunnallista aktiivisuutta, yhteensovittamaan opintoja tai työtä omiin voimavaroihin ja vahvistamaan itsetuntemusta- ja arvostusta. (Verven henkilöstöintra.)

Nuppu- kurssissa kuntoutujia on kymmenen. Kurssi jaetaan kolmeen jaksoon; aloitusjakso, keskimäinen jakso ja päätösjakso. Kurssi toteutetaan kokonaisuudessaan kymmenen kuukauden aikana ryhmämuotoisten ja yksilöllisten käyntikertojen muodossa. Jokainen kurssin kolmesta jaksosta sisältää sekä ryhmämuotoisia, että yksilöllisiä ohjausaikoja.

2.3.7 Oras

Oras-kurssi on sisällöltään ja menetelmiltään pitkälti Nuppu-kurssin kaltainen, mutta eroaa Nuppu-kurssista kohderyhmänsä vuoksi. Oras-kurssin kohderyhmänä ovat työ- tai opiskeluelämässä olevat aikuiset, joilla on diagnosoitu masennus. Oras-kurssin keskeisinä sisältöinä ovat psykososiaalinen ohjaus ja neuvonta, työelämässä selviytyminen, tieto ja ohjaus terveyteen liittyvissä asioissa, sekä fyysinen ohjaus ja aktivointi. Oras-kurssissa työryhmään kuuluvat erikoislääkäri, psykologi ja sosionomi. Työryhmän lisäksi Oras-kurssilla ryhmämuotoista toimintaa ohjaa fysioterapeutti. Oras-kurssi sisältää erilaisia menetelmiä, joiden avulla käsitellään kurssin teemoja. Näitä menetelmiä ovat muun muassa välitehtävät, pienryhmätyöskentely, verkostotyö ja ryhmässä käytävät keskustelut. (Kelan standardi, Oras-kurssi, 2017.)

3 AMMATILLINEN KUNTOUTUS

Ammatillinen kuntoutus on työikäisille suunnattu kuntoutuksen muoto, jonka tarkoituksena on tukea kuntoutujan työelämään pääsemistä ja palaamista, sekä siellä jaksamista. Ammatilliseen kuntoutukseen päästäkseen kuntoutujalla tulee olla jokin sairaus, vamma tai vika, jonka vuoksi on olemassa riski työkyvyn heikkenemisestä ja haasteista työelämään pääsemisessä lähivuosina. Ammatillista kuntoutusta järjestävät Kela, vakuutusyhtiöt, työeläkelaitokset, te-palvelut ja työterveyshuolto. Ammatillisen kuntoutuksen palvelut ja kriteerit ammatillisen kuntoutuksen saamiseksi vaihtelevat järjestäjätahoittain. Ammatillisesta kuntoutuksesta säädetään laissa, esimerkkinä Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista, sekä työtapa-turma- ja ammattitautilaki.

3.1 Kelan ammatillinen kuntoutus

Kelan ammatillinen kuntoutus on suunnattu opiskelijoille, työttömille, vasta vähän aikaa työelämässä olleille ja niille, jotka ovat vaihtamassa ammattia. Kelan kautta tuleville kuntoutujille Verve tarjoaa ammatillista kuntoutusselvitystä, ammatillista kuntoutuskurssia, työllistymistä edistävää ammatillista kuntoutusta ja Kiila-kuntoutusta. Verven ammatillisen kuntoutuksen palvelujen lisäksi Kelan ammatilliseen kuntoutukseen kuuluu myös ammatillinen koulutus ja oppisopimus, koulutuskokeilu, elinkeinotuki yrittäjälle, sekä työssä ja opiskelussa tarvittavat apuvälineet.

Kelan ammatillisen kuntoutuksen yhtenä muotona on koulutus. Opiskeltavan alan tulee olla opiskelijan terveydentilalle soveltuva. Opiskelua Kelan ammatillisena kuntoutuksena voi olla ammatillinen peruskoulutus, yleissivistävä koulutus, korkeakouluopinnot, valmentavat koulutukset, sekä erilaiset jatkokoulutukset. (Kelan www-sivut.)

Kelan ammatillisena kuntoutuksena myöntämää elinkeinotukea voi saada henkilö, joka pystyy työllistämään itsensä terveydentilalleen soveltuvaan työhön. Elinkeinotuen avulla yrittäjä tai ammatinharjoittaja voi perustaa yrityksen, hankkia tarvitsemaansa työvälineitä tai muuttaa sen toimintaa niin, että pystyy siellä itse työskentelemään. (Kelan www-sivut.)

Yhtenä Kelan ammatillisen kuntoutuksen muotona ovat opiskelu- ja työelämässä tarvittavat apuvälineet. Kela myöntää apuvälineitä ammatillisena kuntoutuksena sellaisille henkilöille, joille apuvälineet ovat välttämättömiä työllistymisen, sekä opiskelu- ja työelämässä pysymisen kannalta. Tällaisia apuvälineitä voi olla esimerkiksi piste- ja isonäytöt, tietokoneet, sekä lukutelevisiot. Kriteerinä on, että apuvälineet ovat vaativia apuvälineitä. Kela arvioi tapauskohtaisesti, miten henkilön sairaus tai vamma estää työllistymistä ja työtehtävien hoitamista tämän omalla alalla. Suuresti työ- ja opiskelukykyä rajoittavia sairauksia ja vammoja Kela katsoo olevan esimerkiksi CP-oireyhtymä, kuulovamma, reuma, vaikea näkövamma, lihassairaus ja aivohalvauksen jälkitila. Ammatillisiin opintoihin ja työelämään tähtäävät nuoret voivat hakea Kelan ammatillisena kuntoutuksena apuvälineitä jo peruskoulun 7.luokalla. (Kelan [www-sivut](#).)

3.2 Vakuutusyhtiöiden ammatillinen kuntoutus

Vakuutusyhtiöiden järjestämän ammatillisen kuntoutuksen piiriin kuuluvat ne, joilla ammattitauti, työtapaturmat tai liikennetapaturmat ovat johtaneet ammatillisen kuntoutuksen tarpeeseen. Vakuutusyhtiöiden tarjoamaan ammatilliseen kuntoutukseen kuuluvat seuraavat palvelut; ammatillinen koulutus, kuntoutuksen tarvetta ja mahdollisuuksia selvittävät tutkimukset, ohjauspalvelu suunnitelman tekemiseen ja toteuttamiseen, oppisopimus, työhönvalmennus, sekä työ- ja koulutuskokeilut. Ammatillista kuntoutusta tarjoavat vakuutuslaitokset ja Vakuutuskuntoutus VKK. (Kuntoutusportin [www-sivut](#).)

3.3 Työeläkelaitosten ammatillinen kuntoutus

Työeläkelaitoksen ammatilliseen kuntoutukseen päästäkseen kuntoutujalla tulee olla vakiintunut työura, eli vähintään 5 vuotta työkokemusta. Viimeisen viiden vuoden ajalta kuntoutujalla tulee myös olla noin 34 000€ työansioita. Kriteerit täyttävälle kuntoutujille työeläkelaitokset tarjoavat ammatillista kuntoutusta ammatillisen

koulutuksen, elinkeinotuen, suunnitelman laatimisen ja toteutuksen ohjaamisen, oppisopimuskoulutuksen, työhönvalmennuksen, sekä työ- ja koulutuskokeilun muodossa.

Työeläkelaitosten ammatillinen kuntoutus tunnetaan myös nimellä työeläkekuntoutus. Työeläkekuntoutusta varten tulee kuntoutujan ensin hankkia lääkärin B-lausunto kuntoutustarpeesta ja täyttää työeläkekuntoutushakemus. Kun ennakkopäätös on tullut, laaditaan kuntoutussuunnitelma, joka tulee hyväksyttäväksi ennen kuntoutuksen alkamista. (Työeläkkeen [www-sivut](#).)

3.4 Te-palveluiden ammatillinen kuntoutus

Te-palvelut vastaavat osatyökykyisten työttömien työnhakijoiden ammatillisesta kuntoutuksesta. Te-palveluiden ammatillista kuntoutusta ovat ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalvelut, koulutus- ja kuntoutusneuvonta, omaehtoisen koulutuksen tuki, palkkatuki, starttiraha, työ- ja koulutuskokeilut, työolosuhteiden järjestelytuki, sekä työvoimakoulutus. Kelan, vakuutuslaitosten ja työeläkelaitosten ammatillinen kuntoutus ovat ensisijaisia te-palveluiden ammatilliseen kuntoutukseen nähden. Te-palveluiden ammatillinen kuntoutus on aina harkinnanvaraista. (Verven henkilöstöintra.)

Te-palveluiden ammatillisena kuntoutuksena toteutettavan ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalvelun tavoitteena on tukea kuntoutujaa ammatillisessa kehittämisessä, työelämään sijoittumisessa, ammatinvalinnassa ja elinikäisessä oppimisessä. Ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalvelun tavoitteiden saavuttamiseksi hyödynnetään te-palveluiden ammatillisessa kuntoutuksessa uravalmennusta, työhönvalmennusta ja työnhakuvalmennusta.

Omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella edellyttää, että henkilö on ilmoittautunut te-toimistoon työttömäksi työnhakijaksi ja työnhaku on voimassa, te-toimisto arvioi työllistymismahdollisuuksien parantuvan opiskelun myötä, ja ennen opintojen alkamista tehdyssä työllistymissuunnitelmassa on luvattu tukea opintoja työttömyysetuudella. Työttömyysetuutta omaehtoisen opiskelun tueksi saadaksesen opiskelijan tulee olla vähintään 25-vuotias.

3.5 Työterveyshuollon ammatillinen kuntoutus

Työterveyshuollon tarjoamina ammatillisen kuntoutuksen palveluina ovat ohjaus ja tuki työjärjestelyissä, sekä työkokeilun järjestäminen omalle työpaikalle. Nämä ammatillisen kuntoutuksen palvelut ovat työterveyslain määrittämiä. Työterveyshuollon ennaltaehkäiseviin palveluihin kuuluvien työpaikkaselvitysten ja terveystarkastuksien myötä ilmenneeseen kuntoutustarpeeseen tulee työterveyslain mukaan reagoida ohjaamalla asiakas kuntoutukseen.

4 HAASTATTELUTUTUKIMUS

Haastattelujen tavoitteena oli saada luotettavaa tietoa siitä, millaisia käsityksiä, odotuksia ja tyytyväisyyttä yhteistyötahojen työntekijöillä on Vervestä ja sen palveluista, sekä kuulla heidän näkemyksiään ammatillisen kuntoutuksen oikea-aikaisuudesta ja tarpeellisuudesta. Tarkoitukseni oli haastatella yhdeksän yhteistyötahon työntekijöitä ja kunkin yhteistyötahon kahta työntekijää.

Halusin haastatteluiden avulla selvittää ovatko käsitykset, odotukset, tiedot ja asiakkaan ohjaaminen paikkakohtaisia, työntekijäkohtaisia vai yhteneviä kaikilla tahoilla ja työntekijöillä, jotka tekevät yhteistyötä Verven kanssa. Pohdin aluksi, käyttäisinkö tutkimusmenetelmänä haastattelua vai kyselyä. Kysely olisi ollut mahdollisesti helpommin toteutettavissa ja helpompi purkaa tuloksiksi. Koin kuitenkin haastattelun parempana vaihtoehtona, koska mielestäni sen tulokset ovat Vervelle huomattavasti hedelmällisemmät. Kyselytutkimuksen vastaukset ovat usein hieman tulkinnanvaraisia, kun taas haastattelussa voin haastattelijana esittää lisäkysymyksiä tarkentaakseni vastausta ja näen miten haastateltava tuo asiat esiin. Haastattelun tunnelma ja haastateltavan reaktiot antavat myös paljon sellaisia viestejä, jotka eivät kyselystä välity.

Opinnäytetyöni haastatteluosuuden työstämisen aloitin haastateltavien tahojen kartoittamisen lisäksi tietysti haastattelurungon tekemisellä ja haastateltavien hankkimisella. Ensin rajasin teemat, joiden ympärille halusin haastattelun ja siten koko opinnäytetyön rakentaa. Lähestyin sähköpostitse mahdollisia haastateltaviani. Sähköpostissa esittelin

itseni, sekä haastattelututkimuksen sisältävän opinnäytetyöni aiheen. Sain muutamia lisäkysymyksiä haastatteluun liittyen. Haastateltavia kiinnosti muun muassa seuraavat asiat; haastattelun kesto, vastataanko kysymyksiin nimettömänä ja toteutetaanko haastattelu suljetuin vai avoimin kysymyksin.

Haastateltavien hankkiminen osoittautui todella haastavaksi, sillä monista lähettämisistäni sähköposteista huolimatta sain hyvin vähän vastauksia. Jouduin karsimaan haastateltavista tahoista pois kaksi. Toiselta haastattelun ulkopuolelle jääneeltä yhteistyötaholta en saanut vastausta. Toisen tahon työntekijät kertoivat ohjautuvuuden Verveen olevan niin vähäistä, etteivät he kokeneet kuuluvansa haastatteluni kohderyhmään. Muista yhteistyötahoista poiketen sain kahdelta taholta vain yhden haastateltavan. Alkuperäisen suunnitelmani mukaan haastateltavia olisi ollut 18. Haastattelututkimus toteutui kuitenkin niin, että haastateltavia oli 12. Haastattelututkimukseen osallistuneet tahot olivat työvoiman palvelukeskus, te-palvelut, psykoosiklinikka, nuorisopsykiatrian poliklinikka, psykiatrian poliklinikka, Harjavallan sairaala ja Satalinnan sairaala.

Haastattelut suoritin yhtä lukuun ottamatta haastateltavieni työpaikoilla. Haastattelua ennen kertosin vielä haastateltavalle, mitä opinnäytetyöni käsittelee ja millaisia aiheita haastattelun aikana käymme läpi. Äänitin haastattelut niiden purkamisen helpottamiseksi. Sain myös keskittyä paremmin haastattelutilanteeseen ja keskusteluun, kun huomioni ei kiinnittynyt jatkuvasti vastausten kirjoittamiseen. Kirjasin haastattelun aikana muutamia tärkeimpiä seikkoja haastattelusta siltä varalta, ettei äänitteestä kuule tarpeeksi selvästi tai äänite katoaa. Äänitteet poistin heti, kun olin saanut niiden vastaukset purettua tuloksiksi. Äänitteet olivat vain minun kuultavissani. Haastatteluun osallistuneiden nimet eivät tule missään vaiheessa opinnäytetyöprosessiani esiin, eikä vastauksia pystytä yhdistämään haastateltaviin. Olen koonnut opinnäytetyöhöni kaikkien haastattelujen tulokset yhteen, joten yksittäisen haastattelun vastauksia ei yhteenvedosta pysty erottelemaan.

4.1 Haastateltavat

Haastattelun ensimmäisen kysymyksen tiedustelin haastateltavan ammattinimikettä, jotta saisin käsitystä siitä, ovatko esimerkiksi odotukset ja tietous Verven

ammattillisesta kuntoutuksesta ammattialakohtaisia. Kysyin myös, kuinka pitkään haastateltava on kyseisessä työssä ollut. Tämän kysymyksen avulla pyrin selvittämään, onko tuntemus Verven palveluista tai ammatillisesta kuntoutuksesta parempi niillä, jotka ovat toimineet työssään pidempään. Haastateltavina oli seuraavilla ammattinimikkeillä toimivia henkilöitä; psykiatrinen sairaanhoitaja, terveydenhoitaja, kuntoutussuunnittelija, sosiaalityöntekijä, sosiaalihoitaja ja työllisyysasiantuntija. Nykyisissä tai vastaavissa työtehtävissään haastateltavat olivat työskennelleet hyvin eri pituisia aikoja välillä 1-28 vuotta. Kokemusta kuntoutusasiakkaiden parissa työskentelestä löytyi pisimmillään jopa 40 vuoden ajalta.

4.2 Verven palvelujen tuntemus

Pyysin haastateltavia arvioimaan sanallisesti tuntemustaan Vervestä ja sen palveluista. Suurin osa haastatelluista koki tuntevansa Verven ja sen palvelut melko hyvin. Haastattelut osoittavat, että pitkään Verven kanssa yhteistyötä tehneet työntekijät kokevat pääsääntöisesti tuntevansa Verven ja sen palvelut hyvin tai lähes kiitettävästi. Haastateltujen kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta oli havaittavissa, että kokemus Verven kanssa tehdystä yhteistyöstä on selvästi vuosien aikana tuonut mukanaan tietoa Verven palveluista. Osa haastatelluista kertoi tuntevansa pääpiirteittäin Verven toimintaa, mutta palvelulinjakohtaisen tietonsa he kokivat olevan heikkoa. Haastatellut kokivat esitteet ja Verven nettisivut hyvinä välineinä Verven palvelujen esittelyyn. Haastatelluista muutama mainitsi myös saaneensa hyvin tietoa Verven palveluista soittamalla Verveen tai käymällä kaikille avoimessa infotilaisuudessa.

4.3 Ohjautuvuus Verveen

Halusin haastattelujen avulla selvittää kuinka paljon tai kuinka usein haastatellut ohjaavat asiakkaita Verveen. Haastattelututkimukseni kohteiksi valitsin tahoja, joista ohjautuu suuria määriä Verveen. Haastatelluista kävi ilmi, että saman yhteistyötahon eri työntekijöiltä ohjautuvien asiakkaiden määrät saattavat vaihdella hyvin paljon. Haastatelluista suurin osa arvioi ohjaavansa viikoittain tai parin viikon välein asiakkaita Verveen. Ohjautuvuutta oli haastateltujen mielestä melko vaikeaa arvioida, sillä

ohjautuvuus ei ole tasaista. Toisinaan asiakkaita voi ohjautua yhdeltä työntekijältä esimerkiksi useampi viikossa, kun taas toisinaan voi kulua kuukausikin niin, ettei yhtäkään ohjausta Verveen tapahdu. Pienin ohjautuvuus haastateltujen työntekijöiden toimesta oli arviolta yksi asiakas vuodessa, ja suurin neljä asiakasta viikossa.

4.4 Oikea-aikaisuus

Oikea-aikaisuus on yksi oleellisimmista tekijöistä, kun puhutaan kuntoutujalle hyödyllisestä ja onnistuneesta ammatillisen kuntoutuksen prosessista Vervessä. Siksi Verveen palveluihin ohjautuminen ja ohjaavien tahojen näkemykset ammatillisen kuntoutuksen oikea-aikaisuudesta ovat opinnäytetyössäni keskeisimpinä teemoina. Halusin haastatteluissa selvittää milloin haastatellut katsovat Verveen palvelut oikea-aikaisiksi ja millaisissa tilanteissa he ohjaavat asiakkaita ammatilliseen kuntoutukseen Verveen. Haastatellut kertoivat ohjaavansa asiakkaita pääasiassa ammatilliseen kuntoutusselvitykseen ja työllistymistä edistävään ammatilliseen kuntoutukseen.

Haastatelluilta saamien vastausten perusteella työkyvyn selvittely on pääasiallinen syy Verveen ohjatessa. Tämän vuoksi haastatellut ohjaavat asiakkaan ensisijaisesti juuri ammatilliseen kuntoutusselvitykseen, jonka tarkoituksena on selvittää sen hetkistä työkykyä ja mahdollisia kuntoutustarpeita. Monet kertoivat ohjaavansa asiakkaita Verveen myös silloin, kun asiakkaan tavoitteena on siirtyä tai pitkän tauon jälkeen palata opiskelu- tai työelämään. Tällaisissa tilanteissa ohjaavat tahot katsovat parhaaksi ohjata asiakas työllistymistä edistävään ammatilliseen kuntoutukseen. Haastatellut toivovat, että työkokeilun avulla saataisiin valmennettua asiakasta tulevaa opiskelu- tai työelämää varten, sekä näyttöä asiakkaan työ- ja toimintakyvystä. Oikea-aikaiseksi Verveen ammatillinen kuntoutus katsotaan myös silloin, kun asiakkaalla itsellään ei ole mitään ammatillista suunnitelmaa. Erityisesti hoitavat tahot painottavat sitä, että Verveen ohjatessa ammatillisen kuntoutuksen tulee olla asiakkaan terveydentilalle ajankohtaista. Ajankohtaisuuden ja osittain myös työkyvyn he kokevat pystyvänsä arvioimaan jo omien moniammatillisten työryhmiensä voimin. Tämän johdosta nämä tahot ohjaavat melko paljon asiakkaita suoraan työllistymistä edistävään ammatilliseen kuntoutukseen, eivätkä ennen tätä Verveen ammatilliseen kuntoutusselvitykseen.

Monen haastatellun kanssa heräsi keskustelua asiakkaiden työ- ja toimintakyvystä. Erityisesti pidempään alalla työskennelleet kokevat asiakkailla olevan nykyään esimerkiksi moninaisempia sairauksia, oppimisvaikeuksia ja muita ongelmia, jotka rajoittavat työ- ja toimintakykyä, sekä luovat haasteita opiskelu- ja työelämään siirtymisessä. Monien työkykyä rajoittavien tekijöiden vuoksi Verven ammatillinen kuntoutus katsotaan monen asiakkaan kohdalla oikeaksi palveluksi. Verveen ohjaavat tahot katsovat, että Vervestä löytyy osaaminen löytää moniongelmaisille asiakkaille ala ja työtehtävät, jotka soveltuvat tämän terveydelle ja työkyvylle. Haastatellut kertovat näiden asiakkaiden tarvitsevan myös runsaasti motivointia ammatilliseen kuntoutukseen sitoutuakseen. Ammatilliseen kuntoutukseen ohjautumisen oikea-aikaisuus on ollut keskustelujen aiheena myös Verven henkilökunnan keskuudessa. Osa henkilökunnasta kokee Verven palveluihin ohjautuvan jonkin verran palvelun tavoitteisiin nähden liian matalan työ- ja toimintakyvyn omaavia kuntoutujia. Vääräaikainen ohjautuminen Verven näkökulmasta saattaa siis osittain johtua siitä, ettei yhteistyötahoilla ole ohjata tietyn ammatillisen kuntoutuksen palvelulinjalle soveltuvia kuntoutujia.

4.5 Odotukset ja toiveet Verven ammatilliselta kuntoutukselta

Käsitykseen palvelun oikea-aikaisuudesta ja tyytyväisyyteen kuntoutuksen tuloksista vaikuttaa huomattavasti odotukset ja toiveet. Selvitin siis haastattelujen avulla sitä, millaisia odotuksia ja toiveita haastatelluilla on Verven ammatilliselta kuntoutukselta. Haastatelluilla oli paljon erilaisia odotuksia ja toiveita Verven ammatilliselta kuntoutukselta. Kaksi asiaa näistä kuitenkin nousi selvästi esiin haastateltujen vastauksista; yksilöllinen ohjaus ja tuki, sekä realistiset, laajat ja konkreettiset työelämään tähtäävät jatkosuunnitelmat. Haastatellut toivovat, että jokainen kuntoutuja kohdataan Vervessä yksilönä tämän tarpeet, vahvuudet, rajoitteet, toiveet ja tavoitteet huomioiden. Erityisen tärkeäksi haastatellut kokevat, että kuntoutuja kokee tulleensa kuulluksi, ja kokee, että hänen tilanteestaan ollaan aidosti kiinnostuneita. Näiden tavoitteiden saavuttamisessa edesauttaa suuresti haastateltujen mukaan Verven moniammatillinen työryhmä ja kuntoutusprosessien rakenteet. Ammatillinen kuntoutuspalvelu ja työllistymistä edistävä ammatillinen kuntoutus sisältävät avojaksoja, joiden aikana Verven työntekijät tapaavat kuntoutujia useana peräkkäisenä päivänä. Haastatellut kokevat, että

tällainen tiiviimpi ohjaustyö mahdollistaa huomattavasti yksilöllisemmän tuen kuin ohjaustyö, jossa asiakasta tavataan esimerkiksi tunnin ohjausajoilla kahden viikon välein.

Haastatellut toivoivat siis vahvasti yksilöllistä ohjausta ja tukea, jonka toteuduttua myös heidän odottamansa realistiset, laajat ja konkreettiset työelämään tähtäävät suunnitelmat ovat helpommin laadittavissa. Verven kuntoutuksen päätösvaiheessa järjestävissä verkostopalavereissa ja palvelun päättyessä laadituissa kuntoutuspalautteissa tuodaan esiin jatkosuunnitelmat. Jatkosuunnitelman avulla myös kuntoutujan Verveen ohjanneen työntekijän on mahdollisuus nähdä ja kuulla, mitä on suunniteltu tapahtuvan kuntoutusjakson päätyttyä. Haastatellut kokivat, että esimerkiksi jatkosuunnitelmissa olevat alavaihtoehdot kuntoutujalle saattavat liian optimistisia, tai että suunnitelmat eivät ole tarpeeksi laajoja ja konkreettisia. Näihin asioihin he toivoivat muutosta jatkosuunnitelmien kohdalla. Haastatellut kokivat, etteivät saa suppeista ja epärealistisista jatkosuunnitelmista juurikaan apua omaan työskentelyynsä tai asiakkaan prosessin eteenpäin viemiseen. Keskusteltuamme haastateltujen kanssa jatkosuunnitelmien sisällöstä, moni heistä toi esiin näkemystään siitä, että Vervessä tehtävä asiakastyö on toisinaan hyvin haastavaa. Haastatellut uskoivat tämän olevan yhtenä haasteena realististen, laajojen ja konkreettisten työelämään tähtäävien suunnitelmien laatimisessa.

Yksilöllisen ohjauksen, sekä realististen ja laajojen jatkosuunnitelmien lisäksi haastatellut toivovat kuntoutuksen alkavan nopeasti myönteisen päätöksen tultua. Haastatellut kertoivat, että usein kuntoutujien motivaatio ehtii laskea pitkien odotusaikojen vuoksi. Haastateltujen mukaan joitain kuntoutujia motivoidaan paljon, jotta saadaan heidät hakeutumaan ammatilliseen kuntoutukseen. Pitkien odotusaikojen vuoksi pahimmassa tapauksessa nämä kuntoutujat joudutaan motivoimaan uudestaan juuri ennen kuntoutuksen alkua tai sen alettua Vervessä. Pitkät odotusajat voivat myös vaikuttaa negatiivisesti kuntoutujan asenteeseen ja käsityksiin Verven kuntoutusta ja sen vaikuttavuutta kohtaan. Tässä Verven työntekijät joutuvat tekemään kovasti töitä, jotta kuntoutusprosessi saadaan toimivaksi huonosta lähtöasetelmästä huolimatta.

4.6 Täyttyvätkö odotukset ja toiveet?

Selvitettyäni haastateltujen odotuksia ja toiveita Verven kuntoutukselta halusin tietää, kuinka hyvin he kokevat näiden täyttyneen. Tämän kysymyksen kohdalla vastausten vaihtelevuus oli suurin, jonka vuoksi myös yhteenveto vastauksista oli haasteellisin laatia. Haastatelluilla oli keskenään hyvin erilaisia kokemuksia kuntoutukselle asettamiensa tavoitteiden toteutumisesta. Haastattelujen aikana tekemiäni havaintojen pohjalta päällimmäiseksi jäi käsitys siitä, että haastatellut kokevat odotusten ja toiveiden täyttyvän vaihtelevasti. Haastatellut eivät koe tämän olevan Verven taholta työntekijä- tai työryhmäkohtaista, vaan ennemminkin palvelulinjakohtaista. Haastateltujen toimesta suurin ohjautuvuus on ammatilliseen kuntoutuspalveluun ja työllistymistä edistävään ammatilliseen kuntoutukseen. Näistä kahdesta haastatellut kokevat työllistymistä edistävässä ammatillisessa kuntoutuksessa odotusten ja toiveiden täyttyvän paremmin.

Haastatellut nostivat tämän kysymyksen kohdalla esiin kokemuksiaan siitä, että keskeytyksiä ja ”palautumista” tapahtuu jonkin verran. Kuntoutusprosessi Vervessä voi keskeytyä esimerkiksi kuntoutujan terveydentilan tai työkyvyn äkillisen heikentymisen vuoksi työkokeilun aikana. Tällaisissa tilanteissa palvelu ei siis pääty suunnitelmien mukaiseen päätös- ja seurantavaiheeseen, jolloin myöskään kuntoutuksen alussa asetetut tavoitteet eivät välttämättä ole saavutettavissa. Vaihteleviin vastauksiin odotusten ja toiveiden täyttymisestä saattaa siis osaltaan vaikuttaa kokemukset siitä, että keskeytyksiä tulee melko paljon. Kuntoutujan Verveen ohjannut työntekijä ei pysty keskeytyneessä kuntoutuksessa samalla tavalla arvioimaan odotustensa ja toiveidensa toteutumista, kuin suunnitellusti päättyvän kuntoutuksen kohdalla. Keskeytyneissä kuntoutusprosesseissa haastatellut kokevat haasteelliseksi sen, että joskus keskeytys tulee yhteistyötaholle ennalta arvaamatta ja asiakas ”palautuu” takaisin heille. Haastatellut toivovat, että Vervestä oltaisiin yhteydessä keskeytyksen uhatessa, jotta voitaisiin yhdessä miettiä tilanteeseen ratkaisua. Jotkut kokivat myös huonona sen, että Verve ei ohjaa kuntoutujaa kuntoutuksen keskeytyessä esimerkiksi tarvittavan hoidon piiriin, vaan vastuu eteenpäin ohjauksesta siirtyy lähettäneen tahon harteille.

4.7 Kuntoutujien palaute Vervestä

Kuntoutuksen aikana Vervessä kerätään kuntoutujilta asiakaspalautetta, jota käydään koko henkilökunnan voimin yhdessä läpi. Halusin selvittää millaista palautetta haastatellut ovat kuntoutujilta saaneet Vervestä ja sen palveluista. Haastatteluista selvisi, että kuntoutujien kertomat kokemukset ja palautteet Verven kuntoutuksesta vaikuttavat melko paljon myös haastateltujen tyytyväisyyteen ja näkemyksiin Vervestä. Haastatellut kertoivat, että kuntoutujat tuntevat lähtökohtaisesti huonosti Verveä ja sen palveluita. Osittain tämän vuoksi ohjaavien tahojen työntekijät joutuvat motivoimaan joitakin kuntoutujia paljon, jotta he hakeutuvat ja sitoutuvat Verven tarjoamaan kuntoutukseen. Toisinaan ehdotus Verven kuntoutuksesta saa hyvinkin epäileväisen vastaanoton. Kuntoutujia mietityttää Verven kuntoutuksen sisältö ja tavoitteet, sekä erityisesti kuntoutuksen aikainen toimeentulo. Vaikka joillakin kuntoutujilla saattaa olla varautunut asenne lähtiessään Verven kuntoutukseen, on haastateltujen heiltä saama palaute yleensä hyvää.

Tietysti joukkoon mahtuu myös rakentavaa palautetta ja kehitettäviä asioita. Kuntoutujat ovat kertoneet haastatelluille huonoihin kokemuksiin vaikuttaneen muun muassa pitkät odotusajat ja tunne siitä, ettei ole tullut kuulluksi eikä omaan yksilölliseen tilanteeseen ole paneuduttu riittävästi. Näiden asioiden myötä kuntoutujien innostus on ehtinyt lopahtaa ja on tullut tunne, ettei voi vaikuttaa omiin tavoitteisiinsa. Yhden haastattelun aikana nousi esiin erittäin tärkeänä seikkana se, että ammatillisen kuntoutus selvityksen on onnistuttava todella hyvin, jotta kuntoutuja motivoituu tarvittaessa hakeutumaan ja sitoutumaan Verven työllistymistä edistävään ammatilliseen kuntoutukseen. Ammatillinen kuntoutus selvitys on kuntoutujamäärältään Porin Verven suurin palvelu, joten myös sen vuoksi juuri tämän palvelulinjan onnistuminen on todella suuressa roolissa.

4.8 Kokemukset Verven tekemästä yhteistyöstä

Pyysin haastateltuja arvioimaan asteikolla 1-5, miten hyvänä he kokevat yhteistyön Verven osalta. Yhteistyön muotoina tarkoitettiin tässä kysymyksessä esimerkiksi verkostopalavereita, yhteydenpitoa, informointia ja Verven palvelujen esittelyä

yhteistyötahoille. Keskiarvoksi vastauksista tuli 3,5 huonoimman arvosanan ollen kolme, ja parhaimman viisi.

4.9 Verven ammatillisen kuntoutuksen tärkeys

Verven tekemän yhteistyön lisäksi pyysin haastateltuja arvioimaan asteikolla 1-5 myös Verven ammatillisen kuntoutuksen tärkeyttä ja tarpeellisuutta. Keskiarvona tämän kysymyksen vastauksissa on 4,5. Annettuja numeroita olivat neljä ja viisi.

4.10 Muut haastattelun myötä syntyneet huomiot ja keskustelut

Haastatteluni sisälsi yhdeksän varsinaista kysymystä, joiden lisäksi esitin tilanteen mukaan lisäkysymyksiä. Lisäkysymysten avulla pystyin tarkentamaan vastauksia ja herättämään pohdintaa haastattelun teemoihin liittyen. Kymmenentenä kysymyksen haastattelulomakkeessani on ”muuta?”. Tämän kysymyksen tarkoituksena oli siis saada haastatelluilta huomioita, palautetta, toiveita ja ajatuksia Vervestä, Verven kuntoutuksesta ja tekemästani haastattelusta, jotka eivät nousseet esiin varsinaisten haastattelukysymysten aikana. Tällaisia asioita tuli haastatteluissa paljon esiin. Yhteenveetoon tämän kysymyksen vastauksista olen koonnut Verven kannalta kaikkein oleellimmat asiat.

Haastateltujen kanssa kävimme keskustelua ammatillisen kuntoutuksen tunnettavuudesta. Ammatillinen kuntoutus on monelle vieras käsite ja haastatellut kertoivat törmänneensä erilaisiin ennakkokäsityksiin mainitessaan asiakkaille ammatillisesta kuntoutuksesta. Tällaisia käsityksiä ovat muun muassa seuraavat; kuntoutus on ainoastaan laitospuolesta fyysistä kuntoutusta, ammatillinen kuntoutus on tarkoitettu ammatin omaaville työssäkäyville, tai ammatillisen kuntoutuksen on oletettu tarkoittavan samaa kuin kuntouttava työtoiminta. Pohdimme, miten tunnettavuutta voitaisiin lisätä ja kenen toimesta, jotta tietous siitä saavuttaisi erityisesti ammatillisen kuntoutuksen asiakaskunnan, sekä heidät, jotka työssään ohjaavat omia asiakkaitaan ammatillisen kuntoutuksen palveluihin.

Verve sai hyvää palautetta palveluprosessien toimivuudesta kokonaisuudessaan. Haastattelujen myötä syntyneiden keskustelujen pohjalta tuli kuitenkin esiin näkemys myös siitä, että tarpeen vaatiessa kuntoutus keskeytettäisiin rohkeasti. Tässä haastateltu viittasi työllistymistä edistävään ammatilliseen kuntoutukseen. Haastateltu kokee hienona asiana sen, että jokaisen prosessin kohdalla Verve pyrkii tukemaan kuntoutujaa, jotta kuntoutus saataisiin päätettyä suunnitellusti. Toisinaan ammatillinen kuntoutus ei kuitenkaan ole syystä tai toisesta ajankohtaista. Haastateltu toivoi, että Vervessä toimitaisiin rohkeammin tilanteissa, joissa kuntoutujan kanssa toimiva työpari tai työryhmä ajattelee kuntoutuksen keskeytyksen olevan oikea ratkaisu.

Toiveita yhteistyötahoilta nousi muun muassa verkostopalaveriinhin ja kuntoutuspalautteisiin liittyen. Vervessä järjestetään tarvittaessa verkostopalaveriita, joihin voi osallistua kuntoutujan ja Verven työntekijöiden lisäksi esimerkiksi hoitotahon edustaja. Erityisesti jatkosuunnitelmien laatimisen tai vaikka tuen vähentämisen hetkellä verkostoyhteistyö on parhaimmillaan hyvin hedelmällistä kuntoutusprosessin onnistumisen kannalta. Verven edustaja kutsuu siis verkoston koolle katsoessaan sen tarpeelliseksi. Haastatellut kertoivat verkostokutsujen tulevan usein niin myöhään, ettei verkostopalaveria pysty sovittamaan aikatauluun. Tällöin kutsutut verkostot eivät pääse osallistumaan palaveriinhin. Toiveita tuli siis siitä, että kutsut tulisivat tarpeeksi ajoissa. Osa haastatelluista kertoi, ettei kaikkien kuntoutujien kuntoutuksen päättyessä yhteistyötahoille toimiteta Vervessä laadittua kuntoutuspalautetta. Kuntoutuja saa Vervessä itse määrittää keille haluaa kuntoutuspalautteen lähetettävän. Palautteiden puuttuminen yhteistyötahoilta johtunee siis siitä, ettei kuntoutuja ole nimennyt kyseistä tahoja kuntoutuspalautteen jakelulistalle.

Haastateltuja kiinnosti myös Verven ammatillisen kuntoutuksen tuloksellisuuden arviointi ja tilastointi. Erityisesti työllistymisprosentti Verven työllistymistä edistävän ammatillisen kuntoutuksen käyneiden kuntoutujien kohdalla kiinnosti. Kelan kuntoutusryhmän ja kuntoutuspalvelujen ryhmä ovat laatineet raportin kuntoutuksen hyödyn arvioinnista palveluntuottajien toimittamien raportointitietojen pohjalta. Raportointi käsittää kuitenkin vain ne kuntoutujat, jotka ovat antaneet suostumuksensa siihen. Katavaa tilastointia kuntoutuksen tuloksellisuudesta ei siis ole. Työllistymistä edistävän ammatillisen kuntoutuksen jälkeistä työllistymistä on melko vaikeaa arvioida ja tilastoida, koska palvelun päätyttyä ei Vervessä välttämättä tiedetä, työllistyykö

kuntoutuja. Tulkinnanvaraisuutta on myös siinä, onko työllistymisen tapahduttava kuntoutuksen päättyessä tai jonkin tietyn ajan kuluessa kuntoutuksen päättymisestä, ja luetaanko työllistymiseksi tässä yhteydessä millainen työsuhte tahansa.

Useampi haastateltu toi esiin kokemuksensa siitä, että Vervessä on viimeisen vuoden ajan ollut kova kiire. Asiakasmäärien kasvu on välittänyt Verven työntekijöistä ja kuntoutuspalvelun laadusta kiireen tuntuna yhteistyötahoille. Haastatellut miettivät miksi Vervessä tehdään kiireestäkin huolimatta jonkin verran päällekkäistä työtä. Haastateltujen havainnointien ja kuntoutujien heille antaman palautteen pohjalta on syntynyt käsitys siitä, että Vervessä tehdään samankaltaista selvitystyötä, jota on jo tehty kuntoutujan kanssa ennen Verven kuntoutuksen alkua. Haastatellut ovat myös huomanneet, että Verven eri palvelulinjat sisältävät keskenään samoja materiaaleja, aiheita ja selvityksiä. Pohdimme haastateltavien kanssa, miten Verve pystyisi kuntoutuksessaan hyödyntämään jo olemassa olevaa tietoa kuntoutujan tilanteesta ja näin käyttämään myös resurssejaan paremmin.

Yhtenä oleellisena osana etenkin kuntoutujan näkökulmasta Verven kuntoutuksessa on kuntoutuksen aikainen toimeentulo. Verven kuntoutuspalvelut sisältävät ohjausta ja neuvontaa toimeentuloon liittyen ryhmässä tapahtuvien luentojen, sekä yksilöaikojen yksilöllisen ohjauksen avulla. Jokaisen kuntoutujan kanssa käydään läpi tämän toimeentuloon liittyviä asioita ja ohjeistetaan tarvittaessa hakemaan juuri hänelle edullisinta toimeentuloa kuntoutuksen ajalta. Haastattelujen tuloksista kävi ilmi, että joidenkin haastateltujen mielestä Verven henkilökunnalla tuntemus toimeentulon asioista on huonoa. Osana toimivaa kuntoutusprosessia on se, että kuntoutujan toimeentulo on kunnossa. Siksi onkin erittäin tärkeää, että kuntoutuja saa tuen ja neuvot toimeentuloon liittyvissä kysymyksissä Vervestä kuntoutuksen ajan. Kuntoutujan on helpompi sitoutua kuntoutukseen ja sille asetettuihin tavoitteisiin, kun toimeentulon kaltaiset perusasiat ovat kunnossa. Tarvittaessa Verve voi hyödyntää verkoston tuntemusta toimeentuloasioista.

Vervessä työskentelee monen eri ammattialan edustajia. Moniammatillisen työryhmän katsotaankin olevan arvokkaana tekijänä Verven kuntoutuspalveluissa. Esimerkiksi ammatillisessa kuntoutusselvityksessä saman kuntoutujan parissa työskentelevät ammatillinen kuntoutusohjaaja, sosionomi, lääkäri, psykologi ja fysioterapeutti. Tämä

moniammatillinen työryhmä varmistaa sen, että kaikki ammatillisen kuntoutuksen kannalta keskeiset osa-alueet käydään läpi kuntoutujan ja alan asiantuntijan yhteistyönä. Työllistymistä edistävässä ammatillisessa kuntoutuksessa kuntoutujan kuntoutusprosessissa työskentelevät ainoastaan kahdesta ammatillisesta kuntoutusohjaajasta koostuva työpari. Haastatteluissa pohdimmekin, saisiko moniammatillisuuden tuomaa arvoa jotenkin osaksi kaikkia Verven palveluita.

Ylivoimaisesti eniten haastattelujen avulla nousi esiin toiveita tiedon lisäämisestä Verven palveluista ja ammatillisesta kuntoutuksesta yleensä. Haastatellut toivovat lisää tietoa siitä, mitä Verven ammatillinen kuntoutus on, milloin asiakas on siihen oikeutettu, miten sitä haetaan ja milloin se on oikea-aikaista. Haastatellut kokivat, että tällaisista asioista olisi hyvä viedä tietoa erityisesti peruspalveluihin, kuten kaupungin aikuissosiaalityöhön. Tietoutta Verve voisi haastateltavien mielestä lisätä esimerkiksi vieraillemalla yhteistyötahoilla palvelujen esittelemisen merkeissä tai lähettämällä vuosittain info-kirje yhteistyötahoille, jossa kerrottaisiin mahdollisista muutoksista Verven palveluissa. Haastatteluissa heräsi myös ajatus siitä, että Verve voisi omalta osaltaan lisätä yleistä tunnettavuutta ammatillisesta kuntoutuksesta kertomalla niistä esimerkiksi sosionomi- ja kuntoutuksenohjaajaopiskelijoille. Tällaista yhteistyön mahdollisuutta Porin Verve voisi selvittää oman alueensa korkeakoulujen kanssa. Haastatteluissa ehdotettiin myös, että kaikille avoimien info-tilaisuuksien lisäksi Verve voisi järjestää vain yhteistyötahoille suunnattuja info-tilaisuuksia.

Haastattelussa jo aiemmin esiin tulleet pitkät jonot Verven kuntoutukseen herättivät keskustelua myös haastattelun viimeisessä kohdassa. Pitkien jonotusaikojen voidaan siis päätellä olevan yksi tärkeimmistä kehittämistä vaativista seikoista yhteistyötahojen näkökulmasta. Ratkaisua odotusaikojen lyhentämiseen ei haastattelujen tiimoilta käydyissä keskusteluissa varsinaisesti löydetty. Toiveena odotukseen liittyen oli kuitenkin se, että jonotilanteet ja kurssien tarkat aikataulut näkyisivät Verven internet-sivuilla.

Positiivista palautetta Verve sai siitä, että toimitilat sijaitsevat erinomaisella paikalla, Itsenäisyydenkadulla. Yhteistyötahoilla on kuitenkin mietitty Verven tilojen olevan liian pienet suhteessa kuntoutujamääriin. Kasvua niin kuntoutujien, kuin henkilökunnan määrässä on tapahtunut huomattavasti, mutta tilat ovat pysyneet samana.

5 HAASTATTELUJEN TULOKSISTA TYÖKALUJA VERVELLE

Tavoitteenani oli tehdä yhteistyötahojen työntekijöille haastatteluja, joiden tuloksista olisi todellista hyötyä Verven työntekijöille, toiminnalle ja kehittämiselle. Haastattelujen tuloksista laatimani koonnin esittelin Porin Verven henkilökunnalle, jotta saavutin tavoitteeni haastattelujen hyödystä. Haastattelujen tulosten esittelyn lisäksi tavoitteena oli kuulla, miten yhteistyötahojen esille tuomiin asioihin Verven toimesta vastataan. Koko opinnäytetyöprosessini ajan Verven henkilökunta osoitti kiinnostusta opinnäytetyöni aiheesta, etenemistä ja tuloksia kohtaan. Tästä sain yhä vahvempaa tunnetta siitä, että opinnäytetyön puitteissa tekemäni haastattelututkimus on aidosti hyödyllinen. Tulosten koonnista Verve saa paljon arvokasta tietoa, kehittämisideoita ja näkemyksiä, joita voi hyödyntää jatkossa toiminnan kehittämiseksi, sekä toimivan yhteistyön rakentamiseksi ja ylläpitämiseksi eri yhteistyötahojen kanssa. Toivon, että haastattelun eri teemoista laatimiani yhteenvetoja käytettäisiin Vervessä todella hyödyksi. Näin opinnäytetyöni tavoite palvella ja vastata työelämän tarpeita näyttäytyisi myös Verven yhteistyötahoille.

6 LOPUKSI

Opinnäytetyön tekeminen oli opettavainen ja palkitseva, mutta myös pitkä ja toisinaan haastava prosessi. Opinnäytetyön aiheeksi minulla oli aluksi useita keskenään samankaltaisia ideoita, mutta päädyinkin tekemään opinnäytetyön täysin erilaisesta aiheesta. Halusin opinnäytetyöni vastaavan työelämän tarpeita ja toivoin, että joku voisi aidosti hyödyntää sitä omassa työssään. Vuosi sitten ideoin vielä työni aiheesta ja yritin keksiä jotain, joka vastaisi omia tavoitteitani ja toiveitani opinnäytetyön hyödyllisyyteen liittyen. Samaan aikaan aloitin viimeisen työharjoitteluni Vervessä, jonka johdosta tuntui luontevalta kysyä, voisinko tehdä opinnäytetyöni heille. Sain myönteisen vastauksen ja aloin heti havainnoimaan Vervessä tehtävää työtä, jotta saisin idean opinnäytetyöni aiheesta. Kyselin myös Verven henkilökunnalta ideoita opinnäytetyöhön. Henkilökunnalta tulleiden ideoiden ja oman kiinnostukseni pohjalta alkoi hahmottua lopullinen aiheeni. Olin vain muutamaa kuukautta aiemmin ollut työharjoittelussa paikassa, jossa

tehdään paljon verkostoyhteistyötä Verven kanssa. Molempien tahojen palveluita ja näkökulmia yhteistyöstä olin päässyt seuraamaan harjoittelujeni ansiosta. Näin jo silloin joitain asioita, jotka mielestäni voisivat olla muutettavissa ja kehitettävissä toimivammiksi. Mielenkiintoni Verven ja sen yhteistyötahojen väliseen verkostoyhteistyöhön, sekä Verven henkilökunnalta saamieni ideoiden pohjalta päädyin siis lopulliseen aiheeseeni.

Opinnäytetyösuunnitelmaa tehdessäni pohdin, tekisinkö yhteistyötahoille kyselyn vai haastatteluja. Päädyin haastatteluihin, koska näin niiden tulokset huomattavasti parempina toiminnan kehittämisen kannalta. Olen ollut tyytyväinen valittuani haastattelun menetelmäksi, vaikka yhteenvetojen laatiminen haastattelujen tuloksista olikin työläs projekti. Sain kuitenkin paljon enemmän haastatteluista irti, kuin mitä olisin kyselyistä voinut saada. Koen myös hyvin arvokkaana kokemuksena sen, että pääsin haastattelujen avulla tutustumaan niin moneen Verven yhteistyötahoon ja niiden työntekijöihin. Vaikka haastattelut ja niiden purkaminen olivatkin opinnäytetyöprosessin haastavin osio, oli se kuitenkin myös kaikkein mielenkiintoisin ja antoisin. Sain haastatelluilta paljon uusia näkemyksiä asioihin ja keskustelut heidän kanssaan koin hyvin mielenkiintoisina. Niiden ansiosta kiinnostukseni opinnäytetyöni aihetta kohtaan säilyi koko ajan, joka puolestaan teki haastattelutulosten raportoinnista mielekäästä.

Haluan kiittää kaikkia haastatteluuni osallistuneita, jotka mahdollistivat opinnäytetyöni sisältävän haastattelututkimuksen onnistumisen. Sain haastatteluista paljon uutta tietoa ja näkemyksiä, joita voin varmasti hyödyntää myös tulevaisuudessa oman ammatillisen kehittymiseni matkalla. Toivon, että haastattelun hyödyt alkavat tulevaisuudessa näkyä myös yhteistyötahoille. Mielestäni Verven tulee ehdottomasti hyödyntää tätä arvokasta haastatteluista saatua tietoa toiminnassaan ja sen kehittämisessä. Ehdotan myös, että Verve arvioisi noin vuoden kuluttua sitä, miten ovat saavuttaneet itse asettamiaan tavoitteita toiminnan kehittämisen ja laadukkaan kuntoutustyön suhteen. Arviointiin olisi hyvä ottaa mahdollisuuksien mukaan myös yhteistyötahojen työntekijöitä.

LÄHTEET

Kelan avo- ja laitospuotoisen kuntoutuksen standardi. Aikuisten ammatillisten kuntoutuskurssien palvelulinja. 2014. Kansaneläkelaitos, kuntoutusryhmä. Viitattu 1.10.2018. <https://www.kela.fi>

Kelan avo- ja laitospuotoisen kuntoutuksen standardi. Ammatillinen kuntoutus selvitys. 2015. Kansaneläkelaitos, kuntoutusryhmä. Viitattu 5.10.2018. <https://www.kela.fi>

Kelan avomuotoisen kuntoutuksen standardi. Opi-kurssi. 2016. Kansaneläkelaitos, kuntoutusryhmä. Viitattu 15.10.2018. <https://www.kela.fi>

Kelan avo- ja laitospuotoisen kuntoutuksen standardi. Oras-kurssi. 2017. Kansaneläkelaitos, kuntoutuksen kehittämisryhmä. Viitattu 3.1.2019. <https://www.kela.fi>

Kelan www-sivut. 2017. Viitattu 15.12.2018. <https://www.kela.fi/apuvalineet>

Kelan www-sivut. 2017. Viitattu 15.12.2018. <https://www.kela.fi/elinkeinotuki>

Kelan www-sivut. 2017. Viitattu 20.10.2018. <https://www.kela.fi/opi-kurssi>

Kuntoutusportin www-sivut. 2017. Viitattu 15.12.2018. <https://kuntoutusportti.fi/kuntoutus/lainsaadanto/vakuutuslaitokset/>

Työeläkkeen www-sivut. 2018. Viitattu 15.12.2018. <https://www.tyoelake.fi/elakkeet-eri-elamantilanteissa/kuntoutus-reitti-takaisin-tyoelamaan/>

Verven henkilöstöintra. Viitattu 30.9.2018.

Verven henkilöstöintra. Viitattu 15.9.2018.

Verven www-sivut. Viitattu 21.10.2018. <https://www.verve.fi/palvelut/nuoret/nuottivalmennus.html>

Haastattelurunko

1. Mikä on ammattinimikkeesi? Kuinka pitkään olet tehnyt tätä työtä?
2. Miten hyvin koet tuntevasi Verven ja sen palvelut?
3. Kuinka paljon/usein ohjaat asiakkaita Verveen?
4. Milloin katsot Verven palveluiden olevan tarpeellisia ja ajankohtaisia?
5. Mitä odotuksia ja toiveita sinulla on ammatilliselta kuntoutukselta ja Verveltä ohjatessasi asiakkaita sinne? Mihin asioihin toivot, että Vervessä paneudutaan?
6. Kuinka hyvin odotuksesi ja toiveesi ovat täyttyneet?
7. Oletko saanut asiakkailta palautetta Vervestä? Millaista?
8. Miten hyvänä koet yhteistyön Verven osalta asteikolla 1-5 (verkostopalaverit, yhteydenpito, informointi, Verven palveluiden esittely yhteistyötahoille jne.)?
9. Miten tärkeänä koet Verven ammatillisen kuntoutuksen asteikolla 1-5?
10. Muuta?